

ESPOON KAUPUNKI
ESBO STAD

Espoon kaupunki
Kaupunginjohtaja

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
03.00.00
5.5.2020

1 (3)
49 § / 2020
2086/2020

Lausunto valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024

Selostus

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt kirjallista asiantuntijalausuntoa Espoon kaupungilta Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024.

Julkisen talouden suunnitelma sisältää tavoitteet julkisen talouden kehitykselle sekä keinot niiden saavuttamiseksi. Suunnitelman tarkoituksena on tukea julkista taloutta koskevaa päätöksentekoa. Suunnitelma kattaa valtionhallinnon lisäksi myös muut julkisen talouden osat eli kuntatalouden ja sosiaaliturvarahastot. Koronapandemian aiheuttaman merkittävän epävarmuuden vuoksi julkisen talouden suunnitelma vuosille 2021-2024 on tekninen, eli siinä ei esitetä hallituksen tavoitteita tai suunniteltuja toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Esitystä tarkennetaan syksyllä taloudellisen tilanteen ja kokonaiskuvan tarkennuttua.

Espoon kaupunki antaa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle liitteen mukaisen lausunnon.

Kirjallisen asiantuntijalausunnon toimittamisen määräaika on 5.5. klo 14 mennessä.

Toimivalta
Kuntalaki 41 § 3 momentti
Kaupunginhallituksen päätös 16.3.2020 §97

Päätös

Päätin antaa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle liitteen mukaisen lausunnon valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024.

Jukka Mäkelä
Kaupunginjohtaja

Valmistelija / lisätiedot:
Olli-Pekka Luukko, puh. 050 4329 997
Pia Ojavuo, puh. 043 826 9139
etunimi.sukunimi@espoo.fi

Liitteet

- Espoon lausunto stv julk tal suunnitelma 2021-2024.docx

Tiedoksi

ESPOON KAUPUNKI
ESBO STAD

Espoon kaupunki
Kaupunginjohtaja

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
03.00.00
5.5.2020

2 (3)
49 § / 2020
2086/2020

-

ESPOON KAUPUNKI
ESBO STAD

Espoon kaupunki
Kaupunginjohtaja

Päätöspöytäkirja
Yleiset asiat
03.00.00
5.5.2020

3 (3)
49 § / 2020
2086/2020

Muutoksenhakukielto

Edellä mainitusta päätöksestä, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

5.5.2020

Espoon kaupungin lausunto sosiaali- ja terveysvaliokunnalle Valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021-2024

Julkisen talouden suunnitelma sisältää tavoitteet julkisen talouden kehitykselle sekä keinot niiden saavuttamiseksi. Suunnitelman tarkoituksena on tukea julkista taloutta koskevaa päätöksentekoa. Suunnitelma kattaa valtionhallinnon lisäksi myös muut julkisen talouden osat eli kuntatalouden ja sosiaaliturvarahastot.

Koronapandemian aiheuttaman merkittävän epävarmuuden vuoksi julkisen talouden suunnitelma vuosille 2021-2024 on tekninen, eli siinä ei esitetä hallituksen tavoitteita tai suunniteltuja toimenpiteitä tavoitteiden saavuttamiseksi. Esitystä tarkennetaan syksyllä taloudellisen tilanteen ja kokonaiskuvan tarkennuttua.

Koronaviruksen leviämisen hidastamiseksi tehdyt sulkutoimenpiteet ovat kääntäneet julkisen talouden alijäämän ja velan nopeaan kasvuun. Koronapandemian oletetaan olevan lyhytaikainen, mutta julkiseen talouteen jää taantumasta syvät jäljet. Lähivuosien hidas talouskasvu ei riitä vahvistamaan julkisen talouden rahoitusasemaa ja julkinen talous pysyy selvästi alijäämäisenä.

Kuntien talous on kiristynyt viime vuosina väestön ikääntymisen aiheuttamien sosiaali- ja terveysmenojen kasvun ja heikentyneen rahoituksen myötä. Espoon kaupungin talous on kärsi-nyt viime vuosina erityisesti heikentyneiden vero- ja valtionosuustulojen takia. Espoon kaupungin taloutta heikentävät voimakkaan väestönkasvun ja ikääntymisen aiheuttama palvelutarpeen kasvu sekä kaupungin kestävän kasvun edellyttämät joukkoliikenne-, toimitila- ja korjausvelan mukaiset investoinnit. Koronapandemia heikentää Espoon ja kaikkien kuntien taloutta voimakkaasti 2020-2021, valtiovarainministeriön mukaan vuonna 2020 jopa 1,6-2 miljardilla eurolla kaikkien kuntien osalta. Espoo rahoittaa palvelunsa pääosin verotuloilla. Koronapandemia on heikentänyt suhdannetta nopeasti, kasvattanut työttömyyttä ja lomautuksia ja heikentänyt kuntalaisten ansiotuloja ja yritysten liikevaihtoa. Kunnallisveron ja yhteisöveron tuotto tulee putoamaan merkittävästi talararvioissa oletetusta. **Hallituksen valmistelussa olevalla kuntien kompensatiopakettilla ja sen oikeudenmukaisella kohdentamisella on suuri merkitys Espoon ja muiden koronasta eniten kärsivien kuntien talouden tasapainolle 2020.**

Hallitusohjelman mukaan kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentävät, lisäävät tai laajentavat toimenpiteet sekä kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti muuttamalla

5.5.2020

valtionosuuksia ja/tai vastaavaa määrärahaa 100-prosenttisesti tai poistamalla muita tehtäviä tai velvoitteita. Julkisen talouden suunnitelman 2021-2024 mukaan vuonna 2019 asetettu kuntatalouden menorajoite, korkeintaan 0,5 prosenttia alijäämäinen suhteessa kokonaistuotantoon, ylittyy mm. vanhuspalvelulain mitoituksen kustannusarvion ylittymisen takia. Julkisen talouden suunnitelmassa esitettyjen kuntien tehtävämuutosten osalta kustannusarvioiden tulisi olla realistisempia. **Lisäksi tulee huomioida paremmin kasvukuntien, kuten Espoon väestönkasvu sekä valtionosuusjärjestelmään kuuluvan tulopohjan tasauksen vaikutus kasvukuntien kustannusten korvaamiseen. Erityisesti tulee huomioida vieraskielisen väestön kantaväestöä korkeampi palvelujen tarve.**

Julkisen talouden suunnitelman mukaan kuntatalouteen kohdistuu noin 0,6 miljardin euron menolisäys. Suurimmat kuntien menoja pysyvästi lisäävät muutokset ovat vanhuspalvelulain hoivamitoituksen nostaminen ja oppivelvollisuuden pidentäminen. Vanhuspalvelujen hoivamitoituksen kasvattamiseksi kuntien valtionosuuksia lisätään, mutta noston kustannusten kattamiseksi tehdään vuonna 2023 myös 40 milj. euron valtionosuuden leikkaus, joita perustellaan digitalisaatiosta saatavilla säästöillä ja ostopalvelujen sekä kilpailutusten tehostamisella. Myös digitalisaation kannustinjärjestelmä rahoitetaan leikkaamalla peruspalvelujen valtionosuutta. **Kuntien tehtäviä ei nykyisessä taloustilanteessa tulisi lisätä ja mahdollisten lisäysten kustannukset tulee kattaa 100-prosenttisesti ilman erilaisia oletuksia säästyvistä kustannuseristä.**

Kuntien tehtäviä lisätään myös erilaisilla ohjelmilla ja määräaikaishallinnalla kohdekohtaisilla valtionavustuksilla kuten varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmilla. Ohjelmissa kuntien omarahoitusosuus on vähintään 20 prosenttia. Ohjelmakauden päättyessä laajennetut palvelut jäävät usein kuntien perustehtäväksi ja kustannettavaksi rahoituskauden päättyttyä. **Kuntien valtionosuus ja -apurahoituksen tulisi olla pääosin yleiskatteellista.**

Erityisesti koronapandemian rajujen ja vielä epäselvien taloudellisten vaikutusten vuoksi kuntien tehtäviä ja menoja ei tule lisätä kehyskaudella. **Hallitusohjelmaan kirjattujen pysyvien ja määräaikaisten kuntien tehtävien ja menolisäysten voimaantulon ajoitusta ja mitoitusta tulee siirtää useita vuosia eteenpäin koronapandemiasta toipumisen jälkeiseen aikaan.**

Aloitettua sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöllistä ja rakenteellista uudistusta tulee jatkaa. On kuitenkin arvioitava ovatko uudistuksen laajuus ja kesto COVID-19 -epidemian johdosta edelleen realistisia. Valtion tulee pyrkiä pitkäjänteiseen ja realistiseen uudistamiseen, eikä liian suuriin ja aikatauluiltaan haastaviin yhden vaalikauden uudistuksiin.